

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetiak.nl (klik dan op de tekst "Naar het IAK" in de linker kolom).

1. Wat is de aanleiding?

De afgelopen jaren is er vanuit OCW veel aandacht geweest voor het versterken van de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. In kwalitatieve en kwantitatieve zin deed (en doet) er zich een mismatch voor tussen het aanbod van (mbo-)gediplomeerden en de vraag vanuit de arbeidsmarkt naar werknemers. Om deze mismatch aan te pakken heeft OCW sinds 2011 een serie maatregelen genomen die er voor zorgen dat de (macro)doelmatigheid van het opleidingsaanbod wordt versterkt en de kwaliteit van het middelbaar beroepsonderwijs wordt verbeterd. Er wordt ingezet op een dynamisch en responsief beroepsonderwijs dat aansluit bij de behoeften van de arbeidsmarkt. Hierbij wordt steeds nadrukkelijker de regio als vertrekpunt gekozen, dit omdat de aard en omvang van de uitdagingen waarmee het beroepsonderwijs geconfronteerd wordt tussen regio's bij verschillende kwalificaties sterk verschilt.

2. Wie zijn betrokken?

- Inspectie van het Onderwijs- betrokken bij handhaving - meedoen
- SBB – betrokken bij uitvoering - meedoen
- VNO-NCW – vertegenwoordiger bedrijfsleven - meedenken
- MBO Raad – belangenbehartiger van bekostigde mbo instellingen - meedenken
- MBO instellingen – betrokken bij uitvoering - meedoen
- Relevante stakeholders uit de regio – betrokken bij uitvoering - meedoen
- DUO – betrokken bij uitvoering - meedoen

3. Wat is het probleem?

Versterken aansluiting op de arbeidsmarkt

Onze arbeidsmarkt kenmerkt zich door een toenemende dynamiek als gevolg van technologisering, robotisering, automatisering en verduurzaming. Deze dynamiek kan er toe leiden dat de mismatch tussen het aanbod van (mbo-) gediplomeerden en de vraag vanuit de arbeidsmarkt naar werknemers vergroot wordt. Ook uit gesprekken met instellingen, bedrijfsleven en relevante stakeholders, komt in dit kader de blijvende behoefte aan een responsieve kwalificatiestructuur van het beroepsonderwijs naar voren.

Ruimte voor regionalisering en eigenaarschap

Als we het onderwijs in staat willen stellen om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te versterken zullen we voldoende ruimte moeten bieden om accuraat in te kunnen spelen op regionale vraagstukken. Dit vraagt om een stelsel dat voldoende ruimte biedt voor het inpassen van regionale oplossingen en met voldoende ruimte voor regionale inspraak. Daarom wordt binnen dit experiment gezien of met het in de regio ontwikkelen van (een deel van kwalificatie) de regionale (arbeidsmarkt) behoeften beter kunnen worden vertaald in de curricula van de opleidingen. Tevens kan binnen een experiment bekeken worden of deze werkwijze het

eigenaarschap bij docententeams en werkgevers vergroot en de kwaliteit en innovatiekracht van het onderwijs versterkt.

4. Wat is het doel?

Het doel van experiment is om te onderzoeken of met beroepsopleidingen gebaseerd op kwalificaties met een landelijk en een regionaal deel (en eventueel een regionaal keuzedeel) het onderwijs beter aansluit op de arbeidsmarkt en het eigenaarschap bij docenten en werkgevers wordt versterkt. Het experiment kan inzicht bieden in de mechanismen die verantwoordelijk zijn voor eventuele verbetering op deze punten. Getoetst zal in ieder geval worden:

- de ruimte die scholen en werkgevers krijgen om in het onderwijsprogramma nadrukkelijker regionale (arbeidsmarkt) vraagstukken mee te nemen.
- het door docenten en werkgevers ervaren eigenaarschap met betrekking tot de inhoud van het onderwijs wordt verbeterd doordat de regio meer ruimte krijgt bij het vaststellen van het programma.

Het experiment zal tezamen met de experimenten cross overs, de pilots met certificaten voor beroepsgerichte onderdelen van een kwalificatie en keuzedelen een antwoord moeten geven op welke mogelijke aanpassingen op termijn kunnen bijdragen aan een meer responsieve kwalificatiestructuur.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Overheidsinterventie is nodig om het doel te bereiken. De Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) vereist dat kwalificaties en keuzedelen landelijk vastgesteld worden, waardoor regionale belanghebbenden uit het onderwijs en bedrijfsleven niet altijd het gevoel hebben dat de vastgestelde kwalificaties snel genoeg inspelen op de regionale behoeften. Met deze AMvB kan wordt mogelijk gemaakt dat onderwijsinstellingen, op experimentele basis, in samenwerking met het (regionale) bedrijfsleven, kwalificaties ontwikkelen. Voorts kan worden gezien of deze werkwijze bijdraagt aan het realiseren van de hierboven genoemde doelen.

6. Wat is het beste instrument?

Een experimenteer-AMvB is het voorgeschreven instrument om experimenten mogelijk te maken. Ingevolge artikel 11a.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) is een experimenteer-AMvB nodig om te kunnen afwijken van het bepaalde in hoofdstuk 6 en 7 van de WEB. Het instrument 'experimentele regeling' is gekozen omdat het nog te vroeg is om de mogelijkheid van (deels) regionaal vormgegeven kwalificaties structureel te gaan regelen. Het is namelijk nog de vraag of de nu gekozen werkwijze voldoende tegemoet kan komen aan de (snel veranderende) vraag van het bedrijfsleven en of onderwijsinstellingen, in samenwerking met het bedrijfsleven, in staat zijn om tot kwalificaties te komen die goed aansluiten bij de vraag vanuit de arbeidsmarkt.

Met deze experimenteer-AMvB kan wordt mogelijk gemaakt dat onderwijsinstellingen, op experimentele basis, in samenwerking met het (regionale) bedrijfsleven, kwalificaties ontwikkelen en op basis hiervan onderwijs vormgeven. Dit om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te versterken en het arbeidsmarktperspectief van studenten te verbeteren.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Consequenties voor bedrijven

- Bedrijven die actief zijn in vakgebieden die te maken hebben met een snel veranderend speelveld kunnen geschikte potentiële mbo-gediplomeerde werknemers vinden, doordat het onderwijs beter aansluit op de arbeidsmarkt.

Consequenties voor de overheid

- Gevolgen voor toezicht bij de inspectie van het onderwijs. Specifiek voor onderwijs gegeven aan studenten die zich inschrijven bij een kwalificatie en mbo instelling die onderdeel is van het experiment.

Consequenties voor onderwijsinstellingen

- Onderwijsinstellingen krijgen ruimte om een kwalificatie in samenwerking met het bedrijfsleven samen te stellen en op basis hiervan onderwijs aan te bieden.
- Het deelnemen aan het experiment zal van onderwijsinstellingen tijd en inspanning vergen aangezien zij deze grotendeels zelf vormgeven.
- Deelnemende onderwijsinstellingen dienen mee te werken aan de monitoring en evaluatie van het experiment.

Consequenties voor studenten

- Studenten kunnen opleidingen volgen voor beroepen waar nu en in de toekomst vraag naar is op der arbeidsmarkt in de regio.

Consequenties voor milieu

- Geen